

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan Buitengebied Elburg

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

23 augustus 2010 / rapportnummer 2452-35

1. HOOFDPUNTEN VAN HET MER

De gemeente Elburg stelt een bestemmingsplan op voor het buitengebied. Voor dit bestemmingsplan wordt een plan-m.e.r.-procedure doorlopen omdat het bestemmingsplan kaderstellend is voor toekomstige m.e.r.-(beoordelings) plichtige activiteiten en mogelijk effecten heeft op Natura 2000-gebieden. Het milieueffectrapport (MER) dient ter onderbouwing van de besluitvorming over het bestemmingsplan.

De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie')¹ beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval de onderstaande informatie moet bevatten:

- een integrale visie op de gewenste ontwikkeling van het buitengebied, met duidelijk omschreven ambities, die kan dienen als toetsingskader voor de beoordeling van de alternatieven;
- een onderbouwing van de totstandkoming van de alternatieven;
- de 'milieugebruiksruimte' in het gebied, die vooral bepaald wordt door de gevolgen voor de natuur (vermestende en verzurende stoffen, verstoring) en voor de leefomgeving (geurhinder, landschappelijke kwaliteit);
- de *maximaal* toelaatbare effecten van het voornemen op de natuur, met name depositie van verzurende/vermestende stoffen en recreatieve druk op de Natura 2000-gebieden (met name voor de Veluwe) en de Ecologische Hoofdstructuur. Neem een passende beoordeling in het MER op wanneer significant negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten;
- de positieve of negatieve effecten van het voornemen op de ontwikkeling van de ruimtelijke kwaliteit, het landschap en de cultuurhistorische waarden.

Verder dient het MER een zelfstandig leesbare samenvatting te bevatten, met voldoende onderbouwend kaartmateriaal² en ondersteunend beeldmateriaal.

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer detail weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie heeft gekozen voor een uitgebreid advies omdat de hier relevante wet- en regelgeving volop in ontwikkeling is.

---

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder *adviezen*.

² Voorzien van duidelijke schaal en legenda en minsten één kaart met weergave van toponiemen.

2. ACHTERGROND EN BELEIDSKADER

2.1 Achtergrond en context

De gemeente wil het bestemmingsplan buitengebied integraal herzien omdat aan het geldende bestemmingsplan buitengebied 2001 deels goedkeuring is onthouden. Verder sluit het plan niet meer aan op de vigerende wet- en regelgeving en de huidige beleidsinzichten.

Werk in het MER de probleemstelling (wat conflicteert?) en de doelstelling (hoe op te lossen?) van het bestemmingsplan verder uit (zie ook §3.1 van dit advies). Geef tevens aan welke definitie voor intensieve veehouderij in het bestemmingsplan wordt gebruikt.

2.2 Kaders uit beleid, wet- en regelgeving

In de notitie Reikwijdte en Detailniveau (R&D) is een uitgebreid overzicht gegeven van voor het plan relevante beleidskaders en wet- en regelgeving. Neem dit over in het MER en bespreek de randvoorwaarden die hieruit voorkomen voor dit plan. Ga daarbij ook in op de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (GWWD), het Kalverenbesluit 1994, het Varkensbesluit 1994 en het Legkippenbesluit 2003.

De Commissie adviseert om tevens in te gaan op het Programma Aanpak Stikstof (PAS) waar momenteel aan wordt gewerkt. Op 1 juli jl. is het voorlopige programma aanpak stikstof (VPAS) gepubliceerd waarin op hoofdlijnen wordt aangegeven hoe men economische ontwikkeling wil combineren met het op termijn realiseren van de natuurdoelen van Natura 2000-gebieden. Per Natura 2000-gebied worden de afspraken uit de PAS verder uitgewerkt in het beheerplan. Wellicht kan met behulp van de PAS en/of de (ontwerp)beheerplannen worden uitgesloten dat dit bestemmingsplan leidt tot aantasting van natuurlijke kenmerken.

3. ALTERNATIEVEN

3.1 Voorgenomen activiteit

Visie en ambities

In de notitie R&D gaat de gemeente vooral in op de verwachte ontwikkelingen in het bestemmingsplangebied. De Commissie adviseert om de visie van de gemeente op de gewenste ontwikkelingen en samenhang tussen de verschillende planonderdelen verder uit te werken. Maak daarbij gebruik van onder andere het nieuwe Landschapsontwikkelingsplan. Ga in de visie in op de gewenste ontwikkelingen van:

- de agrarische sector (intensieve en grondgebonden veehouderij, akkerbouw, boomkwekerijen, paardenhouderijen etc);
- de kwaliteit (waaronder de beleefbaarheid) van de verschillende landschappelijke eenheden binnen het plangebied, en de daarin te behouden en/of te ontwikkelen natuur- en cultuurhistorische/archeologische waarden;
- de recreatie, waaronder kleinschalig kamperen en andere nevenactiviteiten;
- vrijkomende agrarische bebouwing en functieverandering;
- de ruimte voor wonen in het buitengebied;
- mestverwerking en -bewerking.

Geef een ruimtelijke vertaling van deze visie en ambities. Geef hiertoe aan hoe de wensen met betrekking tot deze functies zich ruimtelijk tot elkaar verhouden. Geef ook aan waar conflicten kunnen ontstaan (sluiten functies elkaar bijvoorbeeld uit). Benoem waar en waarom men bepaalde ontwikkelingen wel en niet wil toestaan. De visie kan vervolgens gebruikt worden om de alternatieven op doelbereik te scoren.

Onderdelen bestemmingsplan

Geef op hoofdlijnen een overzicht van alle planonderdelen van het bestemmingsplan en bespreek welke wel en welke niet in het MER worden onderzocht. Het is daarbij van belang om in het MER ook (nader) in te gaan op de niet m.e.r.-plichtige ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt voor zover deze onderdelen aanzienlijke milieugevolgen hebben, al dan niet in cumulatie met andere activiteiten.³

Beschrijf in het MER op basis van de visie hoeveel ruimte het bestemmingsplan (maximaal) biedt aan intensieve veehouderij, melkrundveehouderij, rundveehouderij en andere functies, en hoeveel ruimte middels een wijzigingsbevoegdheid mogelijk gemaakt kan worden. Geef in het MER aan waar het nieuwe bestemmingsplan meer of juist minder ruimte biedt dan het oude bestemmingsplan.

3.2 Referentiesituatie

Hanteer als referentiesituatie de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied (huidige situatie) en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling.⁴

Onder de 'autonome ontwikkeling' wordt verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Binnen de autonome ontwikkeling vallen ook de mogelijkheden van het huidige bestemmingsplan en de vigerende wettelijke verplichtingen⁵. Geef in het MER

³ Zie hierover ook het advies van de provincie Gelderland (nr. 9 in de lijst van ontvangen zienswijzen en adviezen in bijlage 2 van dit advies).

⁴ Voor de bepaling van de effecten van de alternatieven op de Natura 2000-gebieden moeten de alternatieven worden vergeleken met de huidige feitelijke situatie, zie § 4.2 van dit advies.

⁵ Zoals de wettelijke verplichting dat alle IPPC-plichtige bedrijven per 30 oktober 2007 voldoen aan de IPPC-richtlijn en het Besluit huisvesting dat per 1 april 2008 van kracht is geworden. Houd daarbij ook rekening met de doorwerking van wetgeving op het gebied van welzijn voor dieren (uitgaande van hetzelfde aantal dieren, zullen de stallen mogelijk in oppervlakte toe moeten nemen).

aan welke (verwachte) ontwikkelingen spelen in het buitengebied, voor zo ver daarvan belangrijke milieueffecten te verwachten zijn. Maak voor zover ontwikkelingen onzeker zijn gebruik van scenario's of gevoeligheidsanalyses. Beargumenteer waarom ontwikkelingen wel of niet zijn meegenomen.

Het studiegebied wordt bepaald door de reikwijdte van de gevolgen, waaronder de effecten van stikstofdepositie op daarvoor gevoelige habitattypen.

Geef bij de beschrijving van de referentiesituatie in ieder geval:

- de (autonome ontwikkeling) emissie van verzurende/vermestende stoffen in het gebied zelf (bij autonome ontwikkeling) en de hieruit voortvloeiende depositie op kwetsbare natuur in de Natura 2000-gebieden en de Ecologische Hoofdstructuur;
- de ontwikkeling van de achtergronddepositie van verzurende en vermestende stoffen (afkomstig van buiten het plangebied);
- een beschrijving van de ontwikkelingen in de intensieve veehouderij in en rond het plangebied als gevolg van het Besluit huisvesting, het Actieplan Ammoniak Veehouderij en het aflopen van de overgangstermijn van het Varkensbesluit (1 januari 2013);
- een beschrijving van de ontwikkelingen in de grondgebonden veehouderij in en rond het plangebied, omdat deze de ontwikkelruimte voor andere functies (zoals intensieve veehouderij) mede bepalen;
- een realistisch worst case scenario voor emissie van verzurende en vermestende stoffen, geuremissie en effecten op landschap en cultuurhistorie, op basis van de autonome ontwikkeling.

3.3 Milieugebruiksruimte en alternatieven

Milieugebruiksruimte

Door haar ligging nabij beschermde natuurgebieden is de ontwikkelruimte voor veehouderijen binnen de gemeente beperkt. Het is daarom van belang om de haalbaarheid en eventueel benodigde randvoorwaarden voor het voornemen in beeld te brengen.

Milieugebruiksruimte

Voor het bepalen van de ontwikkelingsmogelijkheden voor het bestemmingsplan binnen de wettelijke en beleidskaders raadt de Commissie aan de milieugebruiksruimte te bepalen aan de hand van de volgende systematiek:

1. geef de omvang aan van de ruimte die er is voor een toename van de milieubelasting. Dit wordt bepaald door de wet- en regelgeving voor natuur, geur, luchtkwaliteit, geluid en door de heersende milieubelasting. Ga ook in op provinciaal en landelijk beleid dat in ontwikkeling is;
2. breng de reële behoefte aan uitbreiding, hervestiging en nieuwvestiging van intensieve veehouderij, rundveehouderij en niet-agrarische activiteiten in beeld;
3. bepaal de netto verwachte toe- of afname voor de emissie van stikstofverbindingen en geur en fijn stof als de gewenste uitbreidingen of vestigingen gerealiseerd zouden worden;
4. stel op basis van de ruimte, de reële behoefte en de netto toe- of afname in stikstofemissie vast welke ruimte de gemeente aan (nieuwe) initiatieven wil en kan ge-

ven in het op te stellen bestemmingsplan. Als blijkt dat de milieugebruiksruimte onvoldoende is om te voorzien in de ontwikkelbehoefte, maak dan inzichtelijk welke (mitigerende) maatregelen genomen kunnen worden.

Deze informatie kan in hoge mate ontleend worden aan de beschrijving van de referentiesituatie volgens de punten in §3.2 van dit advies.

De milieugebruiksruimte is ook van belang voor toekomstige planuitwerkingen: nieuwe ontwikkelingen kunnen dan individueel getoetst worden aan de reeds in beeld gebrachte milieugebruiksruimte. Besteed bij het bepalen van de milieugebruiksruimte in ieder geval aandacht aan:

- vermestende en verzurende stoffen, niet alleen vanuit de intensieve veehouderij, maar ook rundveehouderij en eventuele mestverwerking en -bewerking;
- gevoeligheid van kwetsbare natuur voor activiteiten voortkomend uit het nieuwe bestemmingsplan;
- de huidige of gewenste landschappelijke en ruimtelijke kwaliteiten en de bestaande cultuurhistorische waarden;
- de randvoorwaarden door objecten die gevoelig zijn voor emissies, geur en/of geluidhinder zoals woningen.

Alternatieven

In de notitie R&D is aangegeven dat één alternatief zal worden onderzocht op basis van de mogelijkheden die het voorontwerpbestemmingsplan biedt. Daarnaast zullen scenario's worden onderzocht die zijn afgeleid van de bandbreedte die relevante ontwikkelingen de aankomende 10 jaar door kunnen maken. Deze alternatieve scenario's moeten nog worden opgesteld.

De Commissie wijst er op dat het van belang is dat bij de alternatieven/scenario ontwikkeling in het MER een systematische en transparante aanpak wordt gebruikt. Onderbouwd moet worden welke keuzes daarbij essentieel zijn en waarom alternatieven zijn afgefallen.

In het MER moet in ieder geval een alternatief/scenario worden ontwikkeld dat de worst case situatie weergeeft. Dit alternatief/scenario beschrijft de maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan inclusief ontheffings- en wijzigingsvoorschriften.

Daarnaast geeft de Commissie ter overweging om een alternatief uit te werken met optimaal mogelijke ontwikkelingen op het gebied van ruimtelijke kwaliteit en natuur. In de notitie R&D wordt niet duidelijk ingegaan op natuur- en landschapsontwikkeling terwijl daarvoor volop mogelijkheden zijn en het nodige beleidskader aanwezig is.

De Commissie adviseert verder om voor de alternatieven/scenario ontwikkeling en de doorvertaling naar het bestemmingsplan actief gebruik te maken van de informatie die voortkomt uit de vaststelling van de milieugebruiksruimte. Op plaatsen waar agrarische bedrijven verdwijnen kunnen agrarische bouwblokken worden 'weg bestemd' en ontstaat in minder kwetsbare gebieden mogelijk ruimte voor uitbreiding of hervestiging van bedrijven vanuit meer kwetsbare gebieden.

4. BESTAANDE MILIEUSITUATIE EN MILIEUGEVOLGEN

4.1 Algemeen

Belicht in het MER alle relevante ontwikkelingen met mogelijk aanzienlijke (negatieve en positieve) milieueffecten die het bestemmingsplan mogelijk maakt. Ook eventuele functiewijzigingen in het plangebied kunnen van belang zijn voor de bepaling van de milieugevolgen van het voornemen: hiervoor moeten de worst case effecten in het MER beschreven worden. Bij de beschrijving van milieugevolgen dienen zo nodig de effecten afzonderlijk en cumulatief in beeld gebracht te worden.

De effectbeschrijving dient een detailniveau te hebben dat voldoende is voor de besluitvorming. Voor milieuaspecten waarvan de gevolgen naar verwachting ruim binnen beleidsmatige randvoorwaarden en ver onder wettelijke grenswaarden blijven, is een globale en kwalitatieve effectbeschrijving voldoende. Bij (mogelijke) knelpunten (zoals de gevolgen van veranderingen in depositie van verzurende en vermestende stoffen en eventuele toename van recreatiedruk voor beschermde natuur) dienen de effecten zo veel mogelijk kwantitatief beschreven te worden.

Om het plan te kunnen toetsen aan normen en beleid dient het MER de milieugevolgen te beschrijven van de activiteiten die het bestemmingsplan maximaal mogelijk maakt, inclusief mogelijke ontheffingen en vrijstellingen. Indien deze activiteiten leiden tot overschrijdingssituaties dienen mitigerende maatregelen beschreven te worden.

4.2 Natuur

Algemeen

Het MER moet duidelijk maken welke positieve en negatieve gevolgen het plan kan hebben voor de natuur. Daarbij dienen de gevolgen voor beschermde natuurgebieden (zie hieronder) helder te worden beschreven. Beschrijf of er naast natuurwaarden met een beschermde status ook andere waardevolle natuur voorkomt in of in de nabijheid van het plangebied, bijvoorbeeld op de landgoederen. Geef op kaart aan waar deze natuur ligt en welke effecten het voornemen hierop kan hebben.

Gebiedsbescherming: Natura 2000

Bepaal de veranderingen in stikstofdepositie kwantitatief en geef die aan op kaart. Geef op basis daarvan aan of naast de Veluwe ook andere Natura 2000-gebieden gevolgen kunnen ondervinden van het plan. Maak met behulp van kaartmateriaal duidelijk waar voor vermeting en verzuring gevoelige gebieden liggen ten opzichte van het plangebied⁶. Houd naast habitattypen⁷ ook rekening met soorten. Vermeld voor de Veluwe en eventuele andere relevante Natura 2000-gebieden:

---

⁶ Zie hierover ook het advies van het Ministerie van Defensie (nr. 3 in de lijst van ontvangen zienswijzen en adviezen in bijlage 2 van dit advies).

- de (instandhoudings)doelstellingen;
- de kritische depositiewaarden van voor stikstof gevoelige habitattypen⁸;
- de voor vermessing en verstoreng gevoelige soorten⁹;
- de heersende achtergrondconcentratie van stikstof;
- de deposities die optreden op de verschillende gebieden als de maximale mogelijkheden van de planalternatieven zouden worden gebruikt;
- de gevolgen van de vermestende en verzurende deposities voor de natuur;
- de effecten op de waterhuishouding van Natura 2000-gebieden.

Ga naast veehouderij ook in op andere activiteiten die het plan mogelijk kan maken. Geef aan of er, in cumulatie met andere plannen of activiteiten buiten het plangebied, een (verdere) overschrijding kan ontstaan van de kritische depositiewaarden.¹⁰ Geef aan op welke locaties sprake is van een toename en op welke locaties een afname. Beschrijf welke emissie- en depositiebeperkende maatregelen genomen kunnen worden en hoe het plan zich verhoudt tot het ontwerp-beheerplan voor de Veluwe.

Beoordeel of in cumulatie met eventuele andere natuureffecten en in cumulatie met andere plannen of activiteiten buiten het plangebied, aantasting van natuurlijke kenmerken van de Veluwe en eventueel andere Natura 2000-gebieden kan worden uitgesloten.¹¹

Bovenstaande informatie kan gebruikt worden voor een passende beoordeling. In de startnotitie is terecht aangegeven dat een passende beoordeling moet worden opgesteld als significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden (in cumulatie met andere plannen of projecten) niet kunnen worden uitgesloten. De passende beoordeling moet herkenbaar worden opgenomen in het MER. Uit de Natuurbeschermingswet 1998 volgt dat een plan alleen mag worden vastgesteld, als de zekerheid bestaat dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets¹² met succes wordt doorlopen.

---

⁷ Zie voor ligging van de habitattypen in het plangebied en de condities daarvan o.a. Wameling et al. 2010. Een verkennende studie naar de bodemkwaliteit van Gelderse habitatgebieden. De Levende Natuur 4: 160-165.

⁸ De kritische depositiewaarden voor de EHS zijn opgenomen in D. Bal, H.M. Beije, H.F. van Dobben en A. van Hinsberg (2007): Overzicht van kritische stikstofdeposities voor natuurdoeltypen, Directie Kennis, Ministerie van LNV. De kritische depositiewaarden voor beschermde habitattypen in Natura 2000-gebieden zijn opgenomen in H.F. van Dobben en A. van Hinsberg, (2008). Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden, Alterra-rapport 1654.

⁹ Soorten waarvoor instandhoudingsdoelen geformuleerd zijn. Houd er rekening mee dat de schrale en voor vermessing gevoelige zandgronden rond de Doornspijkse heide concentraties van Nachtzwaluwen herbergen en tevens voorkeu habitat zijn voor Draaihals en Duinpieper. Raadpleeg de effectenindicator op de LNV-site (via Gebiedendatabase) voor soorten die speciaal gevoelig zijn voor vermessing en verzuring.

¹⁰ Zie hierover ook de zienswijze van LTO Noord (nr. 6 in de lijst van ontvangen zienswijzen en adviezen in bijlage 2 van dit advies).

¹¹ Zie hierover ook de zienswijze van de Gelderse Milieufederatie (nr. 7 in de lijst van ontvangen zienswijzen en adviezen in bijlage 2 van dit advies).

¹² Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? Inclusief locatiealternatieven.
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

Referentiesituatie Natura 2000-gebieden

Voor de bepaling van de effecten van de alternatieven op de Natura 2000-gebieden is het van belang dat de alternatieven worden vergeleken met de huidige feitelijke situatie. Deze referentiesituatie moet ook worden gebruikt voor de eventuele passende beoordeling. Een referentiesituatie op basis van het vergunningbestand kan niet worden gebruikt. De praktijk leert namelijk dat het feitelijke gebruik van vergunningen aanzienlijk lager kan liggen. Indien op bedrijfsniveau alleen vergunninggegevens beschikbaar zijn, maak dan een inschatting van de huidige dierbezettingen/dierplaatsen.

Gebiedsbescherming: EHS inclusief verbindingzones

Bepaal de "wezenlijke kenmerken en waarden" van de EHS binnen het studiegebied. Onderzoek welke gevolgen het plan heeft voor de actuele, beoogde en potentiële kenmerken en waarden, o.a. rekening houdend met de eventuele effecten op de waterhuishouding van EHS-gebieden.¹³ Besteed daarbij aandacht aan het te behouden/ontwikkelen weidevogelgebied nabij de Randmeerkust. Betrek daarbij ook de zeer kwetsbare gebieden die zijn aangewezen op grond van de Wet ammoniak en veehouderij. Geef aan of eventuele andere negatieve effecten dan door stikstof kunnen optreden. Beschrijf bij negatieve effecten welke mitigerende maatregelen genomen kunnen worden. Geef ook de positieve effecten aan (realisatie van verbindingzones).

In de startnotitie wordt aangegeven dat de gemeente Elburg ontwikkelingsmogelijkheden voor nieuwe natuur wil scheppen ter versterking van de EHS. Beschrijf of/hoe deze natuur in het plan wordt bestemd en de te verwachten bijdrage in kwaliteit en kwantiteit aan de EHS.

Soortenbescherming¹⁴

Bij de vaststelling van het bestemmingsplan moet aannemelijk gemaakt kunnen worden dat de Flora- en faunawet niet in de weg staat aan de uitvoerbaarheid van het plan. Dit kan beperkt blijven tot het globale abstractieniveau dat past bij dit bestemmingsplan. Geef aan welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het studiegebied en welk beschermingsregime voor de betreffende soorten geldt.¹⁵ Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor met name

---

¹³ Zie hierover ook de zienswijze van de Gelderse Milieufederatie (nr. 7 in de lijst van ontvangen zienswijzen en adviezen in bijlage 2 van dit advies).

¹⁴ Op de website www.minInv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora- en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.

¹⁵ Op grond van de Flora- en faunawet en de daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen bestaan er vier verschillende beschermingsregimes. Welk regime van toepassing is, is afhankelijk van de groep waartoe de soort behoort. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën: tabel 1 (algemene soorten), tabel 2 (overige soorten), tabel 3 (Bijlage IV Habitatrictlijn-/ bijlage 1 AMvB-soorten) en vogels. Houd er rekening mee dat de nesten van vijftien vogelsoorten (met name roofvogels en uilen) jaarrond beschermd zijn waardoor een ontheffingsverplichting aan de orde kan zijn.

zwaar beschermde soorten (tabel 3 soorten).¹⁶ Als verbodsbepalingen (zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats¹⁷) overtreden kunnen worden, geef dan aan welke invloed dit heeft op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Beschrijf in dat geval mogelijke mitigerende en/of compenserende maatregelen die aantasting kunnen beperken of voorkomen.

4.3 Landschap en cultuurhistorie (waaronder archeologie)

Omschrijf de aanwezige landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden. Beschrijf de kenmerken en kwaliteiten van de landschappelijke eenheden in de overgang van het Veluwe massief naar de randmeren binnen de gemeente Elburg. Geef een waardering van karakteristieke elementen en geef aan welke gevolgen het plan op deze waarden heeft. Ga in op mogelijkheden voor mitigerende maatregelen en zoneringsring en betrek daarbij de aanbevelingen van het Landschapsontwikkelingsplan. De Commissie adviseert inzicht te geven in de ligging van waarden met behulp van kaartmateriaal.

Ga niet alleen in op de afzonderlijke cultuurhistorische en landschappelijke waarden, maar ook op de samenhang tussen deze waarden binnen het plangebied. Bespreek ook de mogelijke (positieve en negatieve) gevolgen van het plan voor deze samenhang. Geef aan waar en hoe negatieve effecten op deze waarden via het bestemmingsplan kunnen worden voorkomen of beperkt. Dit kan bijvoorbeeld door goede inpassing van activiteiten te bevorderen door het stellen van regels om:

- de negatieve effecten op bestaande landschappen te voorkomen of te mitigeren¹⁸, zoals de aantasting van bestaande houtwallen door nieuwe bouwblokken;
- landschapskwaliteiten te verhogen¹⁹. Ga hierbij onder andere in op de randvoorwaarden in het landgoederenbeleid.

Daarnaast is het van belang dat landschappelijke effecten en wijze van inpassing van mogelijk nieuwe bebouwing en verkeersroutes op een inzichtelijke wijze gevisualiseerd worden.

---

¹⁶ Bij de inventarisatie van de beschermde soorten kan onder andere gebruik worden gemaakt van gegevens van het Natuurloket: www.natuurloket.nl en protocollen van de Gegevensautoriteit Natuur: www.gegevensautoriteitnatuur.nl.

¹⁷ De verbodsbepalingen zijn opgenomen in art. 8 (planten) en 9 – 12 (dieren) van de Flora- en faunawet.

¹⁸ Als voorbeeld voor het eerste kunnen aandachtspunten zijn voor de bepaling van effecten: omvang, hoogte, geleding en oriëntatie van gebouwen en een passend gebruik van (nieuwe) landschapselementen als bosjes, singels en wallen om grootschalige bebouwing in te passen in het bestaande landschap.

¹⁹ Bijvoorbeeld gebruik makend van bestaande en/of nieuwe landschapselementen (zoals beplante zandwegen, waterlopen, bosjes en singels) kan een nieuw groen raamwerk worden gemaakt (mede ten behoeve van recreanten en bewoners) waarbinnen de nieuwe ontwikkelingen (gebouwen, verkeer) kunnen worden ingepast. Een beeldkwaliteitplan kan hierbij behulpzaam zijn.

4.4 Bodem en water

Geef in het MER aan welke gebieden bekend zijn als bodembeschermingsgebied, grondwaterbeschermingsgebied, hydrologisch aandachtsgebied en verdroogd gebied. Ga na wat de mogelijke gevolgen en beperkingen zijn van de status van deze gebieden voor de ontwikkeling van de verschillende planonderdelen. Beschrijf in het MER op hoofdlijnen de mogelijke effecten van alle relevante activiteiten die het bestemmingsplan mogelijk maakt op de bodemkwaliteit, geomorfologie, oppervlaktewater (kwantiteit en kwaliteit) en grondwater (kwantiteit en kwaliteit).²⁰

De Commissie adviseert de voor de m.e.r. relevante resultaten van de watertoets in het MER op te nemen. Geef aan hoe het proces van de watertoets is verlopen en hoe afstemming met de waterbeheerder heeft plaatsgevonden.

4.5 Leefomgeving

De Commissie geeft in overweging om naast de referentiesituatie zoals beschreven in §3.2 voor de aspecten geur-, geluidhinder en fijn stof ook een kwalitatieve beschouwing te geven op de feitelijke verandering die het bestemmingsplan mogelijk maakt voor bewoners in het buitengebied.²¹

Verkeer

Geef de mogelijke gevolgen van het plan voor de verkeersveiligheid op smalle buitenwegen als gevolg van het initiatief. Denk daarbij aan de toename van recreatief verkeer en zwaar landbouwverkeer door uitbreiding en schaalvergroting die mogelijk wordt gemaakt in die sectoren.

Geur

Bepaal de (cumulatie van) geurhinder. Geef weer welke milieugebruiksruimte voor geurhinder aanwezig is. Maak daarbij gebruik van kaarten met de huidige en toekomstige geurniveaus.

Geef aan hoe de referentiesituatie en de alternatieven zich verhouden tot de Wet geurhinder en veehouderij en het lokale beleid. Betrek hierbij het eigen geurbeleid en het geurbeleid van de omliggende gemeenten, dat mogelijk van invloed kan zijn op de eigen gemeente.²²

---

²⁰ Zie hierover ook het advies van Waterschap Veluwe (nr. 4 in de lijst van ontvangen zienswijzen en adviezen in bijlage 2 van dit advies).

²¹ De referentiesituatie bij Natura 2000 zoals beschreven in §4.2 kan hier bijvoorbeeld ook voor worden gebruikt.

²² Zie hierover ook de zienswijze van de Gelderse Milieufederatie (nr. 7 in de lijst van ontvangen zienswijzen en adviezen in bijlage 2 van dit advies).

Luchtkwaliteit

Om de alternatieven onderling en met de referentiesituatie te kunnen vergelijken is het noodzakelijk om de effecten op de luchtconcentraties van fijn stof (PM₁₀ en PM_{2,5})²³ en NO₂ te beschrijven, ook onder de grenswaarden.²⁴ Daarbij kan gebruik worden gemaakt van berekeningen die voldoen aan de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit 2007. Presenteer de resultaten van de berekeningen middels contourenkaarten²⁵ en geef per contour de hoeveelheid en ligging aan van woningen en andere gevoelige objecten en groepen.²⁶ Eenvoudiger berekeningen volstaan wanneer hiermee keuzes tussen alternatieven en conclusies voldoende onderbouwd kunnen worden.

Geluid

Maak inzichtelijk in hoeverre de alternatieven kunnen leiden tot toename van geluid. Ga in op de ligging van geluidsgevoelige bestemmingen en mogelijke knelpunten met wet- en regelgeving of lokaal geluidsbeleid.

Gezondheid

Ga in op de volksgezondheid in het gebied en de mogelijke effecten van de alternatieven hierop. Beschrijf in het MER de risico's met betrekking tot zoönosen²⁷, zoals MRSA, en de mogelijke maatregelen die getroffen kunnen worden om de risico's voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken.²⁸ Eind dit jaar worden de uitkomsten bekend van een onderzoek naar de relatie tussen intensieve veehouderij en gezondheidsproblemen van een consortium in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. De Commissie adviseert om in een vroeg stadium contact op te nemen met de GGD Gelre-IJssel en zo ontwikkelingen hieromtrent goed te kunnen volgen.

---

²³ Momenteel is in de beschikbare literatuur nog maar weinig bekend over het precieze aandeel van PM_{2,5} in PM₁₀. Op dit moment de rekenmethoden voor PM_{2,5} nog niet opgenomen in de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit, indien deze regeling ten tijde van het plan-MER niet beschikbaar is beredeneer of bereken de concentraties PM_{2,5} dan op basis van de dan best beschikbare rekenmodellen. De Commissie adviseert de nieuwe kennisontwikkelingen hieromtrent nauwlettend te volgen.

²⁴ Ook onder de huidige luchtkwaliteitsgrenswaarden kunnen nog aanzienlijke gezondheidseffecten optreden.

²⁵ Gebruik klassebreedtes van 1,0 µg/m³ of minder, indien breedtes van 1,0 µg/m³ onvoldoende onderscheiden.

²⁶ Gebruik de Adres Codering Nederland (ACN)-bestanden. Gevoelige objecten zijn kinderdagverblijven, scholen, verpleeg- en verzorgingshuizen, woningen. Gevoelige groepen zijn kinderen, ouderen, mensen met long- of hartziekten.

²⁷ Een zoönose is een ziekte die kan worden overgedragen van dieren op mensen. Maak hierbij gebruik van het RIVM briefrapportnr. 215011002: Volksgezondheidsaspecten van veehouderijmegabedrijven in Nederland. Zoönosen en antibioticumresistentie. Hieraan nemen de volgende partijen deel: het IRAS (Institute for Risk Assessment Sciences) van de Universiteit Utrecht, het Instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg (NIVEL), het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en het bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid van de GGD'en Brabant/Zeeland.

²⁸ Zie voor meer informatie op het informatieblad intensieve veehouderij en gezondheid van de GGD hart van Brabant: http://www.ggdhvb.nl/Vragen/Milieu_en_gezondheid/intensieve-veehouderij/index.html.

5. MONITORING EN EVALUATIE

Een goede monitoring van de milieugebruiksruimte en de effecten van ontwikkelingen en maatregelen daarop is belangrijk om te kunnen beoordelen of activiteiten binnen de milieugebruiksruimte blijven (of bijvoorbeeld voldoende afname van depositie wordt bereikt) en de ambities van de plannen gehaald worden.

Belangrijk is daarnaast een evaluatiemoment af te spreken waarbij de ontwikkelingen in het gebied, en in het bijzonder die van de depositie, worden afgezet tegen de nagestreefde ontwikkeling. Daarbij past een plan van aanpak in geval de nagestreefde depositiewaarde niet wordt gerealiseerd. Dit maakt tijdige bijsturing mogelijk.

Beschrijf in het MER hoe de gemeente invulling gaat geven aan de monitoring en evaluatie.

6. OVERIGE ASPECTEN

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven', 'leemten in kennis' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

Kaart- en ander beeldmateriaal

Gebruik in het MER recent kaartmateriaal (met legenda), dat de teksten inzichtelijk maakt en verduidelijkt. Neem in ieder geval kaarten op met daarop:

- de ligging en omvang van de bestaande bedrijven, in het bijzonder de veehouderij- en recreatiebedrijven in het buitengebied;
- de begrenzingen van de natuurgebieden in en in de nabijheid van het plangebied (Natura 2000 en gerealiseerde en toekomstige EHS waaronder ecologische verbindingzones, op grond van de Wav aangewezen verzuringsgevoelige natuurgebieden), inclusief een duidelijk beeld van de ligging van het plangebied;
- de situering én status (waarde) van landschappelijk, cultuurhistorisch en archeologisch waardevolle gebieden en elementen.

Neem in ieder geval één kaart op met daarop aangegeven alle gebruikte topografische aanduidingen en relevante deelgebieden.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Elburg

Bevoegd gezag: de gemeenteraad van de gemeente Elburg

Besluit: vaststellen Bestemmingsplan Buitengebied

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C 14.0

plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in "Huis aan Huis krant van Elburg" van: 29 juni 2010
ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 30 juni 2010 t/m 31 augustus 2010

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 23 juni 2010

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 23 augustus 2010

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij dit project is als volgt:

dr.ir. G. Blom (voorzitter)

ing. R.J. van Dijk

ir. J.A. Nuesink

drs. J.P. Siedsma (secretaris)

ing. R.L. Vogel

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de hierna genoemde informatie die van het bevoegde gezag is ontvangen, als uitgangspunt. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar:

- Notitie Reikwijdte en Detailniveau Bestemmingsplan Buitengebied Elburg, SAB, 25 juni 2010;
- Bestemmingsplan Buitengebied 2008, gemeente Elburg, SAB, 27 juli 2009.

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. Gemeente Oldebroek, Oldebroek
2. RCE, Amersfoort
3. Ministerie van Defensie, Zwolle
4. Waterschap Veluwe, Apeldoorn
5. De Duinzoom B.V., Elburg
6. LTO Noord, Zwolle
7. Gelderse Milieufederatie, Arnhem
8. F. Makkink, 't Harde
9. Provincie Gelderland
10. Gemeente Nunspeet

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport Bestemmingsplan Buitengebied Elburg

De gemeente Elburg stelt een bestemmingsplan op voor het buitengebied. Omdat het bestemmingsplan kaderstellend is voor m.e.r.–(beoordelings) plichtige activiteiten en mogelijk effecten heeft op Natura 2000–gebieden wordt de plan–m.e.r.–procedure doorlopen. Het milieueffectrapport (MER) dient ter onderbouwing van de besluitvorming over het bestemmingsplan.

ISBN: 978-90-421-3124-8

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht
T 030 - 234 76 66
F 030 - 233 12 95
E mer@eia.nl
W www.commissiemer.nl

